

Til
Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd

Dokumenttype
Bilag

Dato
September 2015

BILAG

DEN FORSKINGSBASE- REDE VIDEN I POLITIK- UDVIKLINGEN

BILAG

DEN FORSKINGSBASEREDE VIDEN I

POLITIKUDVIKLINGEN

INDHOLD

1.	BILAG 1 – LISTE OVER INTERVIEWPERSONER	1
2.	BILAG 2 - CASEBESKRIVELSER	3
2.1	Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM)	3
2.2	Udenrigsministeriet (UM)	3
2.3	Miljøministeriet (MIM)	4
2.4	Transportministeriet (TRM)	5
2.5	Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (SUM)	6
2.6	Undervisningsministeriet (UVM)	7

1. BILAG 1 – LISTE OVER INTERVIEWPERSONER

I tabellen nedenfor fremgår en liste over de personer, der har deltaget i interviewundersøgelsen for hvert ministerium, dvs. Transportministeriet, Miljøministeriet, Undervisningsministeriet, Udenrigsministeriet, Sundhedsministeriet samt Uddannelses- og Forskningsministeriet. Interviewpersonerne er udvalgt i dialog mellem DFIR og ministeriernes departementschefer.

Tablet 1: Liste over interviewpersoner fordelt på ministerier

Ministerium	Interviewpersoner
Transportministeriet	Per Jacobsen, direktør, Vejdirektoratet
	Carsten Falk Hansen, direktør, Trafikstyrelsen
	Thomas Jørgensen, kontorchef
	Rasmus Gravesen, specialkonsulent
	Tine Lund Jensen, kontorchef
	Søren Wille, afdelingschef
	Jacob Heinsen, departementschef
Miljøministeriet	Mads Leth-Petersen, vicedirektør
	Helle Pilsgaard, kontorchef, Naturstyrelsen
	Claus Torp, vicedirektør, Miljøstyrelsen
	Henrik Søren Larsen, kontorchef, Miljøstyrelsen
	Søren Tegen Pedersen, afdelingschef, Miljøministeriet
	Søren Reeberg Nielsen, vicedirektør, Geodatastyrelsen
Undervisningsministeriet	Arne Eggert, afdelingschef
	Anna Sofie Weigaard Jørgensen, chefkonsulent
	Vibe Aarkrog, chefkonsulent
	Jon Jespersen, chefkonsulent
	Claus Helmann Christensen, undervisningskonsulent

	Jesper Fisker, departementschef
Udenrigsministeriet	Nathalia Feinberg, kontorchef i Udviklingspolitik og globalt samarbejde
	Morten Lykke Lauritsen, analysechef i Udenrigsøkonomisk analyseenhed
	Vibeke Pasternak Jørgensen, kontorchef Europapolitisk kontor
	Tove Degnbol, kontorchef i Udviklingsfaglig tjeneste
	Kim Jørgensen, udenrigspolitisk direktør
	Tobias Elling Rehfeld, kontorchef i Folkeretskontoret
Sundhedsministeriet	Nina Moss, kontorchef for Primær Sundhed
	Kåre Mølbak, chef for Infektionsepidemiologisk, Statens Serum Institut
	Ane Bonnerup Vind, afdelingslæge, Sygehus/beredskabsområdet Sundhedsstyrelsen
	Astrid Blom, sektionsleder, Forebyggelsesområdet Sundhedsstyrelsen
	Christian Schneider, sektionsleder, Lægemedelområdet Sundhedsstyrelsen
	Lene Brøndum Jensen, kontorchef for Sygehuspolitik
Uddannelses- og Forskningsministeriet	Christian Liebing, afdelingschef
	Mikkel Leihardt, kontorchef i Strategi og Udvikling
	Nils Agerhus, direktør, Styrelsen for videregående uddannelser (UDS)
	Hans Müller Pedersen, direktør, Styrelsen for Forskning og Innovation (FI)
	Andreas Blom Graversen, kontorchef i Kontoret for Forsknings- og Innovationsanalyse, FI
	Lars Beer Nielsen, kontorchef i Center for Uddannelsespolitik, UDS

2. BILAG 2 - CASEBESKRIVELSER

Indeværende bilag belyser de formelle og uformelle organisatoriske rammer for de seks ministeriers benyttelse af forskningsbaseret viden i politikudvikling. Fokus vil være rettet mod ministeriernes interne organisering, forholdet mellem departement, styrelser, råd og nævn i forhold til ministeriernes benyttelse af forskningsbaseret viden samt ministeriernes finansielle ressourcer til forsknings- og udviklingsarbejde.

2.1 Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM)

Uddannelses- og Forskningsministeriet har ansvaret for forskning, innovation, teknologi, de videregående uddannelser og SU-området. I departementet er der ikke én bestemt enhed, der organisatorisk set har ansvaret for brugen af forskningsbaseret viden i politikudviklingen. Kontoret for Strategi og Udvikling (STU) følger dog i tæt samarbejde med styrelser, kontorer og den koncernfælles statistik- og analyseenhed i departementet løbende den internationale og nationale udvikling inden for ministeriets politikområder. Derudover har departementet etableret et forum for Koordination af Uddannelsesforskning, der skal sikre bedre effekt og koordinering af udviklings- og forskningsaktiviteterne i relation til hele uddannelsesområdet.

Uddannelses- og Forskningsministeriet har to styrelser.

- *Styrelsen for Forskning og Innovation (FI)* varetager opgaver inden for forsknings- og innovationspolitik og sekretariatsbetjener og fører tilsyn med de uafhængige råd. Styrelsen spiller en central rolle i forhold til Uddannelses- og Forskningsministeriets anvendelse af forskningsbaseret viden, særligt gennem forskningsrådssystemet. Styrelsen har samtidig et særligt Kompetencecenter for Vidensopbygning.
- *Styrelsen for Videregående Uddannelser (UDS)* varetager opgaver inden for den samlede videregående uddannelsessektor.

I maj 2013 havde Uddannelses- og Forskningsministeriet 26 råd og udvalg, herunder både rådgivende og bevilgende. Forskningsrådssystemet i Danmark består af en række organer, hvis struktur og sammensætning, opgaver og formål tilsammen understøtter udviklingen af forskning i bred forstand. Eksempler på centrale råd og udvalg omfatter:

- *Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd*
- *Det Frie Forskningsråd*
- *Kvalitetsudvalget*

Generelt er der en stor andel af forskere fra relevante forskningsmiljøer repræsenteret i rådene, og rådene har som følge heraf også meget tætte relationer til det danske forskningsmiljø inden for særligt uddannelsesområdet.

2.2 Udenrigsministeriet (UM)

Udenrigsministeriet arbejder for Danmarks interesser og værdier i forhold til omverdenen. Udenrigsministeriet består af syv centre og tre stabsfunktioner. Departementet fungerer som en enhedsorganisation, hvortil der hverken er tilknyttet styrelser eller direktorater. Brugen af forskningsbaseret viden administreres ikke af én bestemt enhed i Udenrigsministeriet. Det er således de politikformulerende kontorer, der har ansvar for at inddrage relevant forskningsbaseret viden i politikudviklingen.

I Udenrigsministeriet er der oprettet en koncernorienteret analyseenhed, der blandt andet laver økonomiske trendanalyser og leverer input til de øvrige kontoreres politiske arbejde. Dette afspejler en opprioritering af analysekapaciteten internt i ministeriet.

Generelt set har de forskellige kontorer egne netværk med forskningsmiljøer, ligesom kontorerne også trækker på ambassadernes vidensbase og kontakter til udenlandske forskningsmiljøer. Internationalt trækker ministeriet og ambassaderne også regelmæssigt på viden fra lokalt placerede tænketanke og institutter samt universiteter.

Udenrigsministeriets nationale samarbejdspartnere omfatter bl.a. de statslige forskningsinstitutioner Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) og Institut for Menneskerettigheder. Disse institutioner udarbejder analyser og forskning, som bl.a. ligger til grund for uafhængig rådgivning. Internationalt har Udenrigsministeriet et samarbejde med det private forskningsinstitut Brookings i USA, den uafhængige internationale tænketank Chatham House i London samt med Verdensbanken og OECD.

Udenrigsministeriet havde i maj 2013 tilknyttet 19 råd og udvalg, der bl.a. omfatter:

- *DANIDAS Udviklingspolitisk Råd (lov)*
- *Rådgivende Forskningsfaglige Udvalg Vedrørende Udviklingsforskning (FFU)*
- *Regeringens Røde Korsudvalg*
- *Eksportfremmebevillingsudvalget under Danmarks Eksportråd*
- *Danmarks Eksportråds bestyrelse*

Rådene understøtter i forskellig grad benyttelsen af forskningsbaseret viden. Eksempelvis har Udviklingspolitisk Råd ifølge loven om internationalt udviklingssamarbejde til opgave at danne ramme for en løbende strategisk dialog med og rådgivning af udviklingsministeren om gennemførelsen af udviklingspolitiske opgaver. Som et andet eksempel fungerer Det Rådgivende Forskningsfaglige Udvalg (FFU) som et programudvalg under Innovationsfonden, der har til formål at generere ny viden og styrke forskningskapaciteten for hermed at fremme dansk udviklingssamarbejde. Rådet, der forvalter den største del af Udenrigsministeriets midler til eksterne forskere, består af forskere fra universiteter og forskningsinstitutioner i Danmark, Norge, Sverige og Kenya.

Derudover har Udenrigsministeriet i partnerskab med Forsknings- og Uddannelsesministeriet tilknyttet seks innovationscentre, der servicere danske virksomheder og vidensinstitutioner med henblik på styrkelse af dansk innovation, forskning og uddannelse. Centrene er visse steder placeret sammen med andre danske repræsentationer.

2.3 Miljøministeriet (MIM)

Miljøministeriet arbejder for at give regeringen det bedst mulige grundlag for en miljøpolitik og forvaltning, der beskytter og udvikler miljø og velfærd på et fagligt solidt og helhedsorienteret grundlag.¹

Ministeriets interne organisering omkring benyttelsen af forskningsbaseret viden baserer sig ikke på en fast strategi med er derimod forankret i en fast arbejdsmåde om vidensbaseret og evidensbaseret forvaltning. Dette understøttes ved hjælp af meget faglige styrelser, der inddrages i arbejdsgrupper mv. i departementets arbejde med politikudvikling eller på opdrag forestår udkast til politikformulering.

¹ Miljøministeriet blev i forbindelse med udnævnelsen af Regeringen Lars Løkke Rasmussen II den 28. juni 2015 sammenlagt med Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og blev til Miljø- og Fødevarerministeriet. Beskrivelse dækker her Miljøministeriet hidtidige organisering.

Miljøministeriet har ved undersøgelsens gennemførelse tilknyttet fire styrelser, et klagenævn og en række lokale enheder. De fire styrelser varetager forskelligartede opgaver og understøtter i forskellig grad benyttelsen af forskningsbaseret viden i ministeriets politikudvikling.

- *Naturstyrelsen* er en landsdækkende styrelse, der leverer rådgivning og afgørelser, som er delegeret til styrelsen. Naturstyrelsen indsamler viden og data om miljøpåvirkninger og følger udviklingen i miljøtilstanden. Naturstyrelsen samarbejder blandt andet med og inddrager miljøområdets interessenter for at levere politikudvikling af høj kvalitet.
- *Miljøstyrelsen* er ligeledes landsdækkende og leverer rådgivning og afgørelser, der er delegeret til styrelsen. Styrelsen baserer sig på faglig indsigt og opdateret miljøviden som en forudsætning for optimal opgaveløsning.
- *Geodatastyrelsen*² arbejder for at skabe effektivisering i den offentlige sektor gennem brug af geodata og digitalisering.
- *Kystdirektoratet* varetager bl.a. myndighedsopgaver indenfor kystbeskyttelse og statens højhedsret over søterritoriet, rådgivning af miljøministeren om kystbeskyttelse, samt projektering, analyser, anlæg og drift indenfor kystbeskyttelses- og havneområdet.

Der eksisterer en række forskellige rammeaftale mellem Miljøministeriet og universiteterne. Rammeaftalen mellem AU og Miljøministeriet omfatter forskning som grundlag for en forskningsbaseret overvågning, forskningsbaseret rådgivning og formidling. Rammeaftalen skal bidrage til beslutningsgrundlaget for en videnbaseret miljøpolitik og for Miljøministeriets og andre myndigheders administrative og forvaltningsmæssige opgaver på natur- og miljøområdet.

Rammeaftalen mellem DTU og Miljøministeriet omfatter forskningsbaseret myndighedsbetjening, overvågning, rådgivning og formidling med sigte på en videnbaseret miljø- og geodatapolitik og et forskningsbaseret beslutningsgrundlag på områder som geodæsi, affald og kemikalier.

I maj 2013 havde Miljøministeriet 24 råd og udvalg, herunder eksempelvis:

- *Blåt Fremdriftsforum*
- *Rådgivende Udvalg om Grøn Teknologi*

2.4 Transportministeriet (TRM)

Transportministeriet arbejder med planlægning, anlæg, drift og vedligehold samt regulering af og tilsyn med det samlede danske transportsystem.

Transportministeriets departement har i organisationen et Erhvervs- og Analysekontor, hvor opgaver knyttet til ministeriets F&U-aktiviteter ansvarsmæssigt er placeret. Kontoret varetager blandt andet miljø- og klimamæssige spørgsmål, transportforskning og analyse af drivmidler og tiltag til understøttelse af grøn transport mv. Kontoret består af 6 årsværk.

Departementet forestår og koordinerer politikudviklingen, mens styrelserne implementerer og besidder den konkrete faglige viden, som inddrages i eksempelvis arbejdsgrupper. I den henseende bidrager styrelserne med at forankre politikudviklingen i forskningsbaseret viden.

Transportministeriet har tilknyttet tre styrelser, herunder:

² Geodatastyrelsen overgik i forbindelse med regeringsdannelsen den 28. juni fra det hidtidige Miljøministerium til det nye Energi-, Forsynings- og Klimaministerium.

- *Vejdirektoratet* arbejder med at udvikle nye metoder og løsninger inden for områderne klima, miljø, støj og vejteknologi.
- *Trafikstyrelsen* varetager inden for området Grøn Transport en støttende funktion i forhold til Transportministeriets politikudvikling. Det fremgår eksempelvis af styrelsens hjemmeside, at der i forbindelse med transportaftalen "En grøn transportpolitik" fra 2009 blev afsat 200 millioner af regeringen til forsøgsprojekter, som afprøver mulighederne for at skabe mere energieffektive transportløsninger. Trafikstyrelsen støtter en række forskellige projekter, der modtager støtte fra puljen inden for adfærd og mobilitet, alternative drivmidler, godsdistribution og teknologisk udvikling.
- *Banedanmark* har ansvaret for, at vedligeholde, forny og udbygge jernbanen. Sammen med DTU forsker Banedanmark eksempelvis i skinneudvikling.

Derudover er DTU den primære leverandør af forskningsbaseret viden til Transportministeriet. Der eksisterer blandt andet et udbredt samarbejde med DTU Transport omkring Landstrafikmodellen. Transportministeriet trækker dog også på andre forskningsinstitutioner som eksempelvis CBS på logistikområdet.

I maj 2013 havde Transportministeriet 16 råd og udvalg, herunder eksempelvis:

- *Vejtransportrådet*
- *Rådet for Danske Erhvervshavne*
- *Rådet for Dansk Luftfart*

2.5 Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (SUM)

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse skaber grundlaget for ministerens og regeringens beslutninger på sundhedsområdet og bidrager til at formulere dagsordener, finde løsninger og skabe sammenhæng.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse er organiseret med et smalt departement og tre primære og store styrelser, herunder *Sundhedsstyrelsen*, *Statens Serum Institut* og *Patientombudet*.³ Departementet har ikke tilknyttet et centralt forsknings- og udviklingskontor, og alle forsknings- og udviklingsaktiviteter foretages i tæt samspil med og af bl.a. Sundhedsstyrelsen og Statens Serum Institut.

- *Sundhedsstyrelsen* er den øverste sundheds- og lægemiddelfaglige myndighed i Danmark og understøtter i samarbejde med beslutningstagere, at folk i Danmark har mulighed for at leve sundt og kan få behandling i et sundhedsvæsen af høj faglig kvalitet. Heri ligger, at Sundhedsstyrelsen blandt andet rådgiver og oplyser sundhedsprofessionelle og myndigheder. Sundhedsstyrelsen foretager ligeledes den forskningsbaserede udmøntning af politikudviklingen. Sundhedsstyrelsen har blandt andet udgivet rapporten "Samarbejde mellem forskning og praksis på forebyggelsesområdet" i 2009 med henblik på at fremme samarbejde mellem forskere og praktikere samt generere viden på en række centrale områder.
- *Statens Serum Institut* er et sektorforskningsinstitut, hvis hovedopgave er at sikre beredskabet over for smitsomme sygdomme og medfødte lidelser. Opgaverne er løbende blevet udvi-

³ I kølvandet på udnævnelsen af Regeringen Lars Løkke Rasmussen II den 28. juni 2015 har Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse været igennem en større organisatorisk omlægning, der dels indebærer, at ministeriet omdøbes til Sundheds- og Ældreministeriet, dels at ministeriet fra primo august 2015 har fem styrelser under sig, hhv. Sundhedsstyrelsen, Lægemiddelstyrelsen, Styrelsen for Patient sikkerhed, Sundhedsdatastyrelsen samt National Sundhedsdokumentation og -it. Sidstnævnte har tidligere haft forankring i Statens Serum Institut, men omdannes nu til en selvstændig styrelse. Beskrivelse dækker her Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses hidtidige organisering.

det, og SSI har udviklet sig til en international forsknings-, produktions- og serviceorganisation, der sikrer forskningsbaseret sundhedsdokumentation, rationel udnyttelse af it i sundhedsvæsenet og beredskab og forebyggelse i relation til smitsomme sygdomme, biologiske trusler og medfødte lidelser.

- *Patientombuddet* behandler klager over konkrete sundhedspersoners sundhedsfaglige behandling og arbejder således ikke med forskningsbaseret viden.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har på folkesundhedsområdet en aftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening med Syddansk Universitet (SDU). Statens Institut for Folkesundhed var tidligere et sektorforskningsinstitut (SIF) under Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, men fusionerede i 2007 med SDU. En række såkaldte beredskabsopgaver løses for ministeriet fra dag til dag. Det kan fx være i forbindelse med udbrud af listeria i rullepølse, svineinfluenza eller lignende.

I maj 2013 havde Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse 26 aktive råd og udvalg, eksempelvis:

- *Den Nationale Videnskabsetiske Komité*
- *Lægemiddelnævnet*
- *Det rådgivende udvalg på medicinområdet*
- *Samarbejdsudvalget med Sundhedsstyrelsen*

2.6 Undervisningsministeriet (UVM)

Undervisningsministeriet arbejder for at skabe fagligt stærke uddannelser til alle. Der findes ikke en samlet strategi for anvendelsen af forskningsbaseret viden i politikudvikling i UVM, men det er en central strategisk målsætning for ministeriet, at politikudviklingen baseres på den bedst tilgængelige viden. I ministeriets departement benyttes referencegrupper, styregrupper og lignende med fokus på at bringe relevante interessenter sammen i forhold til at inddrage forskningsbaseret viden i politikudviklingen og koordinere vidensproduktionen, bl.a. igennem Partnerskabet for Folkeskolen.

Der er i departementet oprettet et kontor for Analyse og Implementering, der særligt skal følge udviklingen i folkeskolen. Derudover skal Ressourcecenter for Folkeskolen i Undervisningsministeriet organiseres så det fremadrettet omfatter alle ministeriets aktiviteter. Ressourcecenterets funktion udvides således med henblik på at sikre et tværgående og sammenhængende strategisk fokus i politikudviklingen og mere ensartethed i praksis. Det er målet, at den centrale placering af ressourcecentret i departementet skal sikre opbygningen af en samlet vidensbase til brug for politikudviklingen.

Ministeriet har tilknyttet to styrelser.

- *Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK)* arbejder i bred forstand med kvalitetsudvikling inden for Undervisningsministeriets område. Læringskonsulenternes arbejde med at skabe og sprede gode metoder og værktøjer til kommuner og skoler er placeret under Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i samarbejde med Ressourcecenter for Folkeskolen.
- *Styrelsen for IT og Læring (STIL)* arbejder for at fremme den digitale udvikling på undervisningsområdet med fokus på øget anvendelse af it i undervisningen og understøttelse af effektiv institutionsdrift ved brug af it. Desuden samler styrelsen alle centrale data til brug for forskning inden for ministeriets område.

I maj 2013 havde Undervisningsministeriet 22 råd og udvalg, eksempelvis Rådet for Evaluering og Kvalitetsudvikling af Folkeskolen. Herudover er Undervisningsministeriet tilknyttet en række

andre institutioner, centre, forskningsfinansierende fonde og lignende, der rådgiver og samarbejder med ministeriet om politikudviklingen, eksempelvis:

- *Nationalt Center for undervisning i Natur, Teknik og Sundhed*
- *Dansk Center for Undervisningsmiljø*
- *Danmarks Evalueringsinstitut*